

EN NYFØDT KOSTER DE OFFENTLIGE FINANSER 600.000 KRONER GENNEM ET LIVSFORLØB

DREAM-gruppen har for CEPOS beregnet, hvor meget en nyfødt, der kommer til verden i 2008, gennem sit liv vil trække på de offentlige finanser. Dvs., hvor meget betaler den nyfødte gennem livet i skat og afgifter fraregnet de offentlige ydelser, der modtages. I beregningerne er der taget højde for velfærdsaftalen fra 2006 (der bl.a. ændrer på efterløn og folkepension), 2015-planen (herunder løftet i det offentlige forbrug) samt den nye skattereform, der indføres i 2008 og 2009. Resultatet af beregningerne er, at generation 2008 vil have et negativt nettobidrag på godt 600.000 kr. (målt som nutidsværdi) gennem livet. I et holdbart forløb kan en nyfødt maksimalt have et negativt nettobidrag på 400.000 kr. Der er derfor brug for, at en nyfødt gennem sit liv trækker mindre på den offentlige sektor. Det kan ske ved, at personen i en større del af sit liv er i arbejde eller ved, at de offentlige udgifter reduceres gennem fx brugerbetaling. Med den nuværende velfærdsaftale har generation 2008 udsigt til at komme på efterløn som 69 årig og på folkepension som 74 årig (stigning på 9 år i tilbagetrækningsalderen i forhold til i dag). Men selv om tilbagetrækningsalderen rykkes med 9 år sammenlignet med i dag, er det ikke tilstrækkeligt til at sikre holdbarhed på de offentlige finanser. Der skal yderligere reformer til. En fjernelse af tilgangen til efterløn samt en forhøjelse af pensionsalderen med yderligere 2 år til 76 år (11 år mere end i dag) vil forbedre holdbarheden markant, men ikke tilstrækkeligt (80 pct. af holdbarhedsproblemet håndteres). Den sidste del af holdbarhedsproblemet kan håndteres ved at reducere dagpengeperioden fra 4 til 1 år.

DREAM-gruppen har for CEPOS beregnet, hvor meget en nyfødt, der kommer til verden i 2008, gennem sit liv vil trække på de offentlige finanser. Dvs. hvor meget betaler den nyfødte gennem livet i skat og afgifter fraregnet de forskellige offentlige ydelser, der modtages fra "vugge til grav". Udgangspunktet er DREAMs langfristede fremskrivning med antagelser svarende til grundforløbet i vismandsrapporten fra efteråret 2007¹. I beregningerne er der taget højde for Velfærdsaftalen fra 2006 (der bl.a. ændrer på efterløn og folkepension), 2015-planen (herunder løftet i det offentlige forbrug) samt skattereformen, der indføres i 2008 og 2009.

Resultatet af beregningerne er, at en nyfødt, der kommer til verden i 2008, modtager flere offentlige ydelser (fx børnehave- og plejehjem samt overførselsindkomster), end vedkommende kommer til at betale i skat og afgifter svarende til et negativt nettobidrag på godt 600.000 kr. (målt som nutidsværdi), jf. tabel 1. I et forløb, hvor finanspolitikken er holdbar, kan en nyfødt ifølge DREAM-gruppen kun modtage netto godt 400.000 kr. fra det offentlige over et livsforløb (jf. side 3). Med andre ord vil hver nyfødt i 2008 modtage netto ca. 200.000 kr. mere fra det offentlige gennem sit liv, end hvad der er holdbart.

Tabel 1. Samlede tilbagediskonterede, forventede nettobidrag fra en nyfødt i 2008

	Holdbart forløb	DØRs forløb	Reformkrav
2008-priser	-416.000	-614.000	-198.000

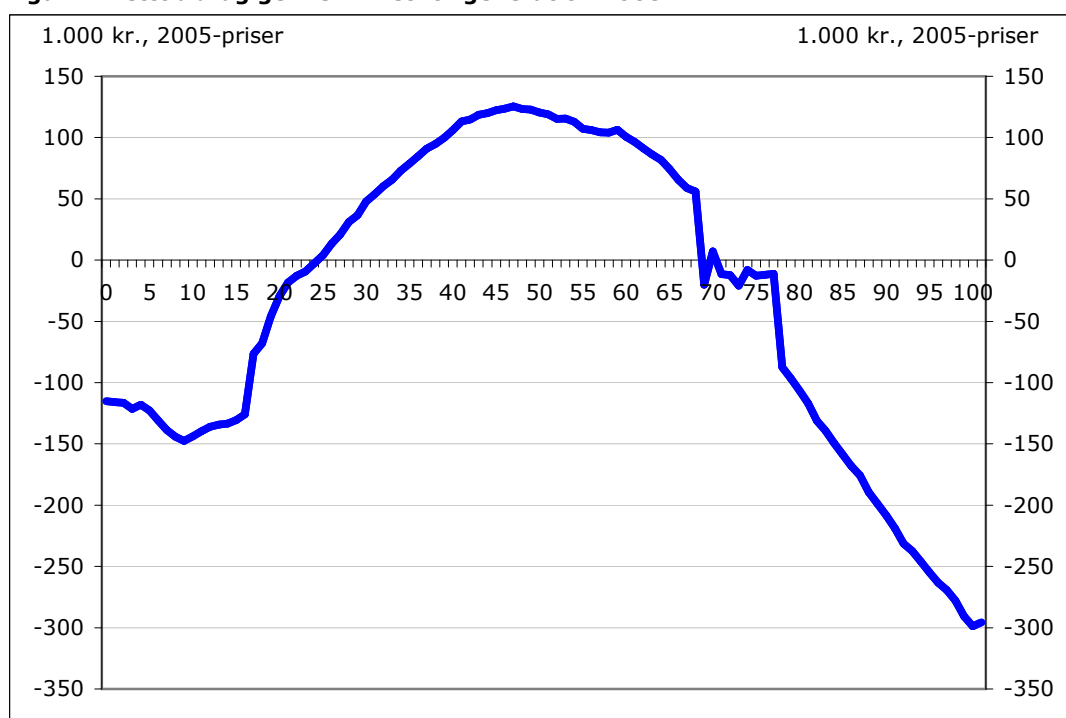
Kilde: DREAM

¹ DREAM-gruppen har også lavet en fremskrivning, der finder et holdbarhedsproblem på 0,9 pct. af BNP, hvor Vismændene vurderer problemet til 1,4 pct. af BNP. Hovedårsagen til, at DREAM-gruppen finder et mindre holdbarhedsproblem er, at de tager udgangspunkt i 2005, hvor de offentlige finanser er påvirket positivt af ekstraordinært store indtægter fra Nordsøen og pensionsafkastskatten. I modsætning til fremskrivningen i Vismandsrapporten korrigeres der ikke for dette i DREAMs fremskrivning. DREAM er enig i vismændenes metode og resultat, men foretager ud fra modeltekniske overvejelser ikke korrektionen for de ekstraordinært store indtægter fra Nordsøbeskatningen og pensionsafkastskatten.

Nettobidrag varierer over livsforløbet

Nettobidraget til de offentlige finanser varierer meget over et livsforløb, jf. figur 1, hvor årgang 2008's nettobidrag gennem livet er angivet. I barndommen og ungdommen er der som forventet underskud set fra den offentlige sektors side. I aldersintervallet 25-68 år er nettobidraget positivt, fordi personen er på arbejdsmarkedet og skattebetalingen, der følger af lønindkomsten er større end de offentlige ydelser. Et barn født i 2008 vil ifølge velfærdsreformen og den nuværende befolkningsprognose kunne gå på efterløn fra det 69'ende leveår og få folkepension fra det 74'ende leveår. Fra det 69'ende år vil generation 2008 trække mere på det offentlige, end der betales i skat. Det skyldes i høj grad efterløn, folkepension, træk på ældreplejen og sundhedsvæsenet. Set over hele livsforløbet er der som nævnt tale om et samlet negativt nettobidrag til de offentlige finanser.

Figur 1. Nettobidrag gennem livet for generation 2008

Kilde: DREAM

Lavere overførselsindkomster, mindre offentligt forbrug samt skattereform er mulige løsninger på problemet

I et holdbart forløb skal den nyfødtes nettobidrag således forbedres med 200.000 kr. Det kan ske ved, at personen i en større del af sit liv er i arbejde (dermed stiger velstanden og skatteindtægterne), mens personen i en mindre del af livet er på overførselsindkomst² (dermed falder udgifterne). Der er således mulighed for, at holdbarheden kan opnås ved at reducere eller afvikle visse overførselsindkomster. Dermed øges beskæftigelsen, og udgifterne reduceres. Herudover kan den nyfødtes træk på den offentlige sektor reduceres ved at reducere det offentlige forbrug. Fx ved at ydelser, der i dag er skattefinansierede, i højere grad betales af den enkelte via brugerbetaling. Herudover kan der gennemføres en finansieret skattereform, der indebærer en lavere marginalsat på arbejde. Hermed øges incitamentet til at arbejde flere timer. Her er der et betydeligt potentiale, hvilket bl.a. skal ses på baggrund af, at

² Fordi man er i beskæftigelse eller lever af egen opsparing eller af samlevers indtægt.

Danmark har en relativ høj marginalsat på 63 pct. (der betales af ca. 40 pct. af de fuldtidsbeskæftigede) samt den 6. korteste arbejdstid i OECD. Det øgede arbejdsudbud, der vil følge af lavere marginalsat, vil indebære større velstand og skattegrundlag. Og dermed forbedres de offentlige finanser

Konkrete bud på håndtering af holdbarhedsproblemet:

Skal finanspolitikken på lang sigt være holdbar, skal den nyfødtes nettobidrag forbedres svarende til ca. 200.000 kr. (i nutidsværdi). På makroniveau svarer det til, at finanspolitikken skal strammes med 1,4 pct. af BNP (ca. 24 mia. kr.) nu og her. Det kan ud fra en bogholderimæssig tilgang håndteres ved en forhøjelse af bundskatten på ca. 3 pct.point uden indregning af negative afledte effekter på arbejdsudbud og velstand. Problemet med en sådan skattestigning er, at incitamentet til at arbejde ekstra og uddanne sig svækkes. Herudover bliver det sværere at tiltrække dygtige udlændinge til det danske arbejdsmarked. Danmark har med 63 pct. den 3. højeste marginalsat i OECD. De negative afledte effekter indebærer, at bundskatten skal hæves med mere end 3 pct.point for at genoprette holdbarheden.

Fjernelse af efterløn og forhøjelse af pensionsalder med 2 år

Alternativt kan tilgangen til efterlønnen standses (holdbarheden forbedres med 0,7 pct. af BNP)³, og pensionsalderen hæves fra 65 til 67 år (holdbarheden forbedres med yderligere 0,4 pct. af BNP)⁴. En sådan tilbagetrækningsreform vil øge den nyfødtes arbejdsomme år med op til 7 år. I dag har årgang 2008 udsigt til at gå på efterløn som 69 årig og på folkepension som 74 årig. Gennem dette forslag øges folkepensionsalderen til 76 år. På makroplan øges beskæftigelsen med ca. 200.000 personer⁵ på sigt, men det er ikke tilstrækkeligt til at sikre holdbarhed. Der mangler 0,3 pct. af BNP. Dette kan håndteres ved at skære dagpengeperioden fra 4 til 1 år, hvorved beskæftigelsen vokser med 20-25.000 personer. Budgetforbedringen udgør ca. 0,4 pct. af BNP⁶.

Reduktion i det offentlige forbrug med 24 mia. kr.

En anden mulighed for håndtering af problemet er en reduktion i det offentlige forbrug på 24 mia. kr. svarende til 50.000 færre offentligt ansatte. Det kan opnås ved at lade det offentlige forbrug vokse langsommere, end det Fogh-regeringen lægger op til. Fogh-regeringen lægger i den oprindelige 2015-plan op til at løfte det offentlige forbrug med 31 mia. kr.⁷ i perioden 2008-2015.

Nettobidrag på ca. 400.000 kr. over et livsforløb forenelig med holdbar finanspolitik

Som nævnt ovenfor er et negativt nettobidrag på ca. 400.000 kr. over et livsforløb forenelig med holdbar finanspolitik. Dette er der flere grunde til.

For det første er de fremtidige nettobetalinge diskonteret med renten. Da mange modtagne ydelser ligger i de unge år, vejer disse relativt meget efter diskontering. Derimod vægter de fremtidige positive nettobidrag mindre. For den enkelte vil dette give et negativt nettobidrag til

³ Det antages i scenariet, at tilgangen standses i 2010, se [200.000 PERSONER EKSTRA I BESKÆFTIGELSE VED STOP FOR EFTERLØN...](#). I notatet antages det, at tilgangen til efterløn standses i 2008. Et stop for efterlønnen vil i 2010 have en effekt, nogenlunde svarende til scenariet, hvor tilgangen standses i 2008.

⁴ Det antages i scenariet, at pensionsalderen øges i 2012, og at pensionsalderen følger udviklingen i levetiden i samme takt, som det er forudsat i velfærdaftalen, se [200.000 PERSONER EKSTRA I BESKÆFTIGELSE VED STOP FOR EFTERLØN...](#)

⁵ Se [200.000 PERSONER EKSTRA I BESKÆFTIGELSE VED STOP FOR EFTERLØN...](#)

⁶ Se [30.000 PERSONER I BESKÆFTIGELSE VED REDUKTION I DAGPENGEPERIODE TIL 1 ÅR](#). Skønnet er ovenfor korrigeret for, at ledigheden er faldet siden udarbejdelsen af notatet

⁷ Målt som konstant budgetbelastning fra og med i dag. I perioden fra 2007 til 2015 løftes det offentlige forbrug gradvist med 37 mia. kr.

de offentlige finanser.

For det andet vil alle fremtidige generationer drage fordel af, at de generationer, der levede i opbygningen af velfærdsstaten, finansierede opbygningen via skatter, uden at de selv i fuld udstrækning har trukket på systemets ydelser til børn og unge.

Antagelser

Blandt de centrale forudsætninger i DREAMs langsigtede fremskrivning kan nævnes:

- Overførselsindkomster pr. individ reguleres ifølge satsreguleringsloven. Det antages, at satspuljen fremover anvendes til reguleringen. Det svarer til, at overførselsindkomsterne reguleres i takt med lønudviklingen efter fradrag for pensionsindbetalinger.
- Forbruget af offentlig service har en bestemt fordeling i forhold til henholdsvis alder, køn og oprindelse. Den gennemsnitlige udgift pr. person i en given gruppe reguleres med produktivitetstigningen og inflationen. Reguleringen svarer stort til, at de gennemsnitlige udgifter pr. individ i en given befolkningsgruppe reguleres med lønudviklingen.
- Der antages konstant aldersfordeling af sundhedsydelse og en vækst i de reale udgifter svarende til produktivitetudviklingen.
- Udgifterne til det kollektive offentlige forbrug (f.eks. politi og centraladministration) fremskrives som en fast andel af BNP.
- Skattestoppet fastholdes beregningsteknisk til 2015. Herefter forudsættes, at skatte- og afgiftssatser antages at blive fastholdt uændrede, bortset fra mængdeafgifter, der reguleres som følge af prisstigninger. Progressionsgrænser mv. i indkomstskattesystemet reguleres med satsreguleringen.
- Den årlige arbejdstid og deltidsandel fastholdes uændret.
- der forudsættes en underliggende årlig produktivitetvækst på 2 pct., en underliggende inflation på 1,75 pct. samt en nominel rente på 4,75 pct.